Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 26 (7587) | Нядзеля, 20 лютага 1944 г. | Цана 20 к.

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Сувязь павінна працаваць узорна!

Сувязь у вызваленых раёнах Беларусі адыгрывае выключна важную ролю. Совецкі чалавек, вызвалены нашай гераічнай Чырвонай Арміяй з нямецка-фашысцкага палону, прагне да ведання міжнароднага і ўнутранага становішча, ён хоча чытаць наш большэвіцкі друк—газеты, часопісы, ён з вялікім хваляваннем чакае пісьма ад сваіх родных, блізкіх як з франтоў Айчыннай вайны, так і з совецкага тыла, адным словам, хоча, каб сувязь працавала бесперабойна, як добра зладжаны апарат.

Нажаль, сувязь у вызваленых раёнах нашай рэспублікі працуе пакуль што з рук вон дрэнна. Як Упаўнаркамсувязі па БССР (упаўнаважаны тав. Краўчук), так і апарат сувязі на месцах вельмі і вельмі марудна праводзяць работу, не скарыстоўваюць усіх магчымасцей для лепшага абслугоўвання насельніцтва.

Стыль работы ў апаратах сувязі—гэта непаваротлівасць, бестурботнасць, а падчас і проста абыякавыя адносіны да даручанай справы.

Чым, як не гэтым, можна тлумачыць тое, што ў Веткаўскі раён на працягу лютага не паступіла газета «Совецкая Беларусь»? Такое становішча не толькі ў Веткаўскім, але і ў радзе іншых раёнаў (Цэрахоўскі, Чачэрскі).

Толькі выключнай бяздзейнасцю, абыякавасцю да справы з боку Гомельскага абласнога і некаторых раённых аддзелаў сувязі можна вытлумачыць такое становішча.

Паслаць грошы па пошце—гэта не такая лёгкая справа, як здавалася-б на першы погляд. У Новабеліцкім паштовым аддзяленні завялі парадак: пераводы прымаць толькі да 16 гадзін; пасля гэтага часу аддзяленне не працуе. А суседняе аддзяленне ўстанавіла сабе рэгламент—да 17 гадзін. Неразбярыха, адсутнасць распарадку дня—вось што робіцца ў паштовых аддзяленнях Нова-Беліцы—пад носам у апарата Упаўнаркамсувязі па БССР.

Паспрабуйце пагаварыць па тэлефону і вы адразу пераканаецеся, што работнікі сувязі зусім мала ўвагі надаюць гэтай справе. З раёнамі звязацца па тэлефону амаль немагчыма. Дрэнна працуе і радыётрансляцыйная сетка.

Здавалася-б, усё гэта павінна было ўстрывожыць таварышоў з апарата Упаўнаркамсувязі па БССР. Але-ж не. Тут пануе спакой, бестурботнасць.

Насельніцтва чакае добрага абслугоўвання ад работнікаў сувязі. Дзяржава адпускае велізарныя сродкі, апаратуру. Патрэбна толькі адно, каб увесь апарат сувязі ў вызваленых абласцях і раёнах нашай рэспублікі адчуваў адказнасць за сваю работу, прыслухоўваўся да запатрабаванняў насельніцтва і хутчэй, па-ваеннаму ўзяўся за наладжванне ўсіх сродкаў сувязі, за ліквідацыю той агіднай спадчыны, якую пакінулі нам нямецка-фашысцкія нягоднікі. Сувязь можа і павінна працаваць узорна!

Ад Совецкага Інформбюро

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 19 ЛЮТАГА

На працягу 19 лютага на паўднёвы захад і на поўдзень ад горада ЛУГА нашы войскі авалодалі раённым цэнтрам Ленінградскай вобласці і чыгуначнай станцыяй ПЛЮСА, а таксама з баямі занялі больш 30 іншых насялёных пунктаў і сярод іх ПЯТРЫЛАВА, БУТЫРКІ, ОКРЫНА, КАТОРСКА, ЛЮБЕНСКАЕ, КРЫЦА, СКІРЫЦЫ, ДУБРОВА, АЛЯКСАНДРАЎКА.

На поўдзень ад возера ІЛЬМЕНЬ нашы войскі з баямі прасоўваліся наперад і занялі больш 100 насялёных пунктаў, у тым ліку БАЛЬШОЕ ВОРАНАВА, НАГАВА, МУРАЎЁВА, БАЛЬШОЕ АРЭХАВА, ЗАБАЛОЦЦЕ, ГРЫГОРАВА, ДОЎЖЫЦЫ, МАРЫЛЬНІЦА, РАЧНЫЯ КОТЦЫ, ПЯТРУХНАВА, ДАРОЖКІНА, ХАРЫНА і чыгуначныя станцыі НАГОЎСКАЯ, ТУЛЕБЛЯ.

На другіх участках фронта — разведка, артылерыйска-мінамётная перастрэлка і ў радзе пунктаў баі мясцовага значэння.

На працягу 18 лютага нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 47 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 8 самалётаў праціўніка.

* * *

Страты праціўніка і трафеі нашых войск у выніку ліквідацыі нямецка-фашысцкіх войск, акружаных у раёне Корсунь-Шэўчэнкаўскі

За час баёў па знішчэнню нямецка-фашысцкіх войск, акружаных у раёне Корсунь-Шэўчэнкаўскі, з 3 па 18 лютага гэтага года войскі 2-га Украінскага фронта нанеслі праціўніку наступныя страты:

ЗНІШЧАНА: самалётаў — 430, танкаў—155, гармат рознага калібра—376, самаходных гармат—59, мінамётаў—269, кулямётаў—900.

На полі бою выяўлена 55.000 трупаў нямецкіх салдат і афіцэраў. Сярод забітых выяўлены труп камандуючага групай нямецкіх войск, акружаных у раёне Корсунь-Шэўчэнкаўскі, генерала артылерыі Вільгельма ШТЭМЕРМАНА.

За гэты-ж час войскі 2-га Украінскага фронта ЗАХАПІЛІ наступныя трафеі: самалётаў — 41, танкаў—116, бронемашын — 32, гармат рознага калібра—618, самаходных гармат—51, мінамётаў—267, кулямётаў—789, бронетранспарцёраў—85, аўтамашын —10.000, паравозаў—7, вагонаў і цыстэрнаў—415, цягачоў—127, павозак з ваеннымі грузамі — 4.050, коней—6.418, супроцьгазаў—39.200, складаў з боепрыпасамі і рознай ваеннай маёмасцю — 64.

Узята ў палон 18.200 салдат і афіцэраў праціўніка.

СОВІНФОРМБЮРО.

Налёт нашых самалётаў на чыгуначны вузел Пскоў

У ноч на 19 лютага вялікая група нашых самалётаў зрабіла налёт на чыгуначны вузел Пскоў. Бамбардыроўцы былі падвергнуты дзесяткі нямецкіх воінскіх эшалонаў, якія згрудзіліся на гэтым вузле, і ваенныя склады праціўніка. У выніку бамбардыроўкі ўзнікла да 80 пажараў, якія суправаджаліся моцнымі выбухамі. Гарэла не менш 15 чыгуначных эшалонаў праціўніка. Да канца бамбардыроўкі ўся тэрыторыя чыгуначнага вузла была ахоплена суцэльным агнём. Апрача таго, вялікія пажары і выбухі моцнай сілы назіраннем адзначаны ў раёне ваенных складаў праціўніка і на тэрыторыі аэрадрома.

Тры нашы самалёты не вярнуліся на свае базы.

Аднаўленне МТС

З першых дзён вызвалення вёскі Закружжа, наш калектыў дружна ўзяўся за аднаўленне сваёй роднай МТС. Кожны рабочы імкнецца як мага больш зрабіць дзеля таго, каб хутчэй адрадзіць МТС.

На дарогах і ў лясах мы сабралі некалькі трактараў і перавезлі іх на сваю сядзібу. Тры трактары зараз поўнасцю адрамантаваны. За кароткі час пабудавана кузня, інструментальная. Таксама адрамантавана многа плугоў і боран навакольных калгасаў.

Наш калектыў старанна рыхтуецца да прыёмкі трактараў з усходніх абласцей Совецкага Саюза. Каваль Рыгор Церукоў вырабіў 70 ключоў, 25 малаткоў, 30 зубіл і шмат іншых інструментаў, неабходных для арганізацыі перасовачнай майстэрні на час сяўбы.

Пры МТС адкрыты курсы трактарыстаў, на якіх займаецца 35 юнакоў і дзяўчат. Курсанты спаборнічаюць за выдатнае авалоданне трактарнай справай. Пяршынство заваяваў выдатнік вучобы Сцяпан Зыбін. З вялікай радасцю цяперашнія курсанты вясной павядуць совецкія трактары па калгасных палях.

Рыгор КАЗЛОЎ,
старшы механік Закружскай МТС, Веткаўскага раёна.

Дапамога рамясловаму вучылішчу

Комсамольская арганізацыя Упраўлення Днепра-Дзвінскага параходства (сакратар тав. Беліна) арганізавала збор пасуды і інструментаў для падшэфнага рамясловага вучылішча № 1. Комсамольцы сабралі малаткі, ключы, напільнікі, замкі, зубілы, абцугі і іншы інструмент.

Вучні рамясловага вучылішча № 1 прыступілі да рамонту і абсталявання свайго інтэрната.

Ф. ТРЫГУБОВІЧ.

ПА СОВЕЦКАМУ САЮЗУ

БРАЦКАЯ ДАПАМОГА ВУЗАМ ВЫЗВАЛЕНЫХ РАЁНАЎ

Саратаўскі дзяржаўны універсітэт адправіў у парадку дапамогі Варонежскаму універсітэту каштоўнае абсталяванне, у тым ліку 5 мікраскопаў і апаратуру для хімічнай і біялагічнай лабараторый.

КРАЯВЫ НЯДЗЕЛЬНІК

Сёння ў Хабараўскім краі праводзіцца нядзельнік. Уся прадукцыя, выпрацаваная ў гэты дзень, пойдзе ў фонд дзяцей франтавікоў. Рабочыя і работніцы Хабараўска парашылі падрыхтаваць для дзяцей франтавікоў 800 плаццяў, 500 касцюмаў і столькі-ж шапак. Бірабіджанцы рыхтуюць світры, панчохі, шапачкі, абутак.

ПОМНІК ГЕРОЯМ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

У Растове-на-Доне адбылася закладка помніка героям Айчыннай вайны — вызваліцелям горада ад нямецкіх захопнікаў. На Тэатральнай плошчы да закладкі помніка сабраліся тысячы працоўных горада, байцы і афіцэры Чырвонай Арміі, дэлегацыі суседніх краёў і абласцей.

Ленінград рыхтуецца да слаўнай гадавіны

Дзяржаўная публічная бібліятэка імені Салтыкова-Шчэдрына ў Ленінградзе наладжвае да 26-годдзя Чырвонай Арміі выстаўку літаратуры аб Чырвонай Арміі і плакатаў на ваенныя тэмы. Дзейна рыхтуецца да свята Дом Чырвонай Арміі імені С. М. Кірава. У часці Ленінградскага фронта адпраўлены лектары, канцэртныя брыгады і кінаперасоўкі.

Лекторый гарадскога камітэта ВКП(б) арганізуе вечар на тэму «Совецкія пісьменнікі аб гераізме Чырвонай Арміі», а таксама лекцыю «Чырвоная Армія — армія абаронцаў міру і дружбы паміж народамі ўсіх краін».

ВЫТВОРЧЫЯ ПАДАРУНКІ

Звыш 440 комсамольска-маладзёжных брыгад нафтавай прамысловасці Азербайджана спаборнічаюць у чэсць 26-й гадавіны Чырвонай Арміі. Маладыя нафтавікі промыслаў трэста «Кагановічнафта» здалі звыш задання ў сталінскі фонд абароны 2.537 тон нафты.

На заводах нафтавага машынабудаўніцтва 130 комсамольска-маладзёжных брыгад вызвалілі 350 кваліфікаваных рабочых і ў меншым складзе працягваюць добра спраўляцца з усімі заданнямі.

У КАЛГАСАХ СЯРЭДНЯЙ АЗІІ

Калгасы Бухарскай вобласці (Узбекістан) вызначаюць вялікія сродкі на капітальнае будаўніцтва. Буйнейшы ў Каршынскім раёне калгас «14 год Кастрычніка» асігнаваў на будаўніцтва 1 мільён 300 тысяч рублёў. Калгаснікі прыступілі да будаўніцтва 500 дамоў на тры пакоі кожны, гідраэлектрастанцыі, сярэдняй школы, больніцы, магазіна. Новае будаўніцтва зусім зменіць аблічча сяла.

Дрэваапрацоўчая прамысловасць БССР будзе адроджана!

Дрэваапрацоўчая прамысловасць БССР да пачатку вайны вырасла ў буйнейшую, аснашчоную перадавой тэхнікай індустрыю. Мільёны кубаметраў піламатэрыялаў, розных будаўнічых дэталей адпраўляліся на будоўлі, фабрыкі, заводы. Прыгожая мэбля выраблялася беларускімі майстрамі. Колькасць беларускіх запалак складала 40 процантаў усёй патрэбнасці Совецкага Саюза.

Запалкавыя фабрыкі размяшчаліся ў светлых шматпавярховых будынках. Усе яны мелі высокавытворчае аўтаматычнае абсталяванне, свае электрасілавыя ўстаноўкі, а Барысаўская запалкавая, Бабруйскі і Гомельскі лесакамбінаты мелі свае цеплаэлектрастанцыі раённага значэння.

За перыяд часовага гаспадарання і асабліва пры адступленні пад ударамі гераічнай Чырвонай Арміі нямецка-фашысцкія акупанты абрабавалі і знішчылі дрэваапрацоўчую прамысловасць. З цудоўных заводскіх карпусоў, рабочых пасёлкаў Гомельскага лесакамбіната нямецкія бандыты пакінулі груды каменняў і папялішчы. Што не паспелі вывезці —узарвалі.

Страшэнныя разбурэнні, зробленыя нямецкімі варварамі, не зламалі духу нашага народа. Як толькі выгналі немцаў з раёнаў Гомельскай вобласці, рабочыя ўзяліся за аднаўленне прадпрыемстваў лесапільна - дрэваапрацоўчай, запалкавай і фанернай прамысловасці.

За 30 дзён напружанай працы рабочыя і інжынерна-тэхнічныя работнікі завода, дзе дырэктарам тав. Ціхвінскі, выкарыстаўшы ўнутраныя рэсурсы, у асноўным ужо закончылі аднаўленне прадпрыемства. Тут занава пабудаван лесапільны цэх, капітальна адрамантаваны і ўстаноўлены дзве лесарамы. Адрамантаван лакамабіль, зроблены дах над кацельнай, адноўлена пуцявая гаспадарка, арганізавана слясарна-механічная майстэрня, кузня. Калектыў завода абавязаўся да 15 сакавіка аднавіць дрэваапрацоўчы цэх, сушыльныя камеры і адзін паравы кацёл для сушкі піламатэрыялаў.

З гэтым лесазаводам спаборнічае калектыў лесакамбіната, дзе дырэктарам тав. Эркін. Тут сабралі раскінутыя немцамі дэталі лесарам і адну ўжо ўстанавілі, мантаж другой будзе закончан праз некалькі дзён.

Праца выканана за даволі кароткі тэрмін.Між тым, калі да яе толькі прыступалі, некаторыя рабочыя здзіўляліся: як гэта, не маючы інструментаў, тэхнічных матэрыялаў, транспарта, стварыць першую базу па выпрацоўцы дошак, аконных рам, дзвярэй?

Але большэвікі ўзяліся за вырашэнне пастаўленай задачы. Вопыт работы паказаў, што шмат чаго можна зрабіць, калі па-сур'ёзнаму ўзяцца за выкарыстанне мясцовых магчымасцей. Праз 5—6 дзён пасля выгнання немцаў тут было сабрана дэталяў на пяць лесарам, нават знойдзен такі дэфіцытны матэрыял, як бабіт для заліўкі падшыпнікаў. На першаму заклiку дырэкцыі рабочыя прынеслі свае напільнікі, свёрлы, малаткі, зубілы, гаечныя ключы. На месцы былі знойдзены і кавальскія мяхі, накавальні, ручныя бормашыны.

На абодвух лесазаводах у першую чаргу былі адноўлены рамонтныя майстэрні. І вось прайшло 30 дзён і там, дзе ляжалі камені і папялішчы, дзе стаялі поўразбураныя цэхі, сёння воляй совецкіх патрыётаў адраджаюцца два лесазаводы.

Беларускія дрэваапрацоўшчыкі прыкладуць усе намаганні, каб прадпрыемствы хутка ўступілі ў строй. Ужо адгружаецца абсталяванне. Наступіла першая партыя інструментаў і тэхнічных матэрыялаў. Днямі прыбываюць мантажнікі і праектыроўшчыкі.

Дрэваапрацоўчая прамысловасць Совецкай Беларусі будзе адроджана і заваюе ранейшую славу.

Т. ДОНЧАНКА,
намеснік наркома
лясной прамысловасці БССР.

Лесаматэрыялы — Данбасу!

Тысячы кубаметраў лесу, у тым ліку крапеж для Данбаса, павінен нарыхтаваць у першым квартале гэтага года Гомельскі леспрамгас. Амаль увесь гэты лес трэба падвозіць з лесаўчасткаў да месцаў пагрузкі.

Прайшла палова квартала, а леспрамгас (дырэктар тав. Ліпатаў) не выканаў і чвэрці задання. Такое становішча можна растлумачыць толькі недаацэнкай важнейшай дзяржаўнай справы як з боку самога леспрамгаса, так і з боку раённых кіруючых арганізацый.

Дзейнасць Гомельскага леспрамгаса распаўсюджваецца на Гомельскі, Церахоўскі, Будакашалёўскі, Веткаўскі, Уваравіцкі і Добрушскі раёны. Партыйныя і совецкія органы гэтых раёнаў павінны быць кроўна зацікаўлены ў выкананні плана нарыхтовак і вывазкі лесу. Гэта іх баявая задача, справа чэсці. Яны павінны мабілізаваць у парадку працгужпавіннасці рабочую сілу і коней для працы ў лесе. Улічваючы ўсю важнасць своечасовага атрымання лесаматэрыялу шахтамі Данбаса, нашымі будоўлямі, у раёнах павінны падыйсці да гэтага пытання па-дзелавому, сур'ёзна.

Нажаль, пакуль гэтага няма. Праўда, па ўсіх раёнах склалі спісы — колькі кожны сельсовет павінен мабілізаваць калгаснікаў на лесаўчасткі, распісалі ўсё, як трэба. Але якая з гэтага карысць, калі няма кантролю за выкананнем? Спісы ператварыліся ў фількіну грамату. Напрыклад, Уваравіцкі райвыканком добрасумленна падлічыў, што для выканання даведзенага раёну плана неабходна сельсоветам штодзённа вылучаць 55 чалавек пешых і 75 конных. У сельсоветахжа разнарадку гэтую атрымалі і прынялі... да ўвагі. У выніку раён не нарыхтаваў ніводнага кубаметра лесу. Такая-ж карціна ў Веткаўскім раёне.

7 лютага на пасяджэнні Добрушскага райвыканкома была дадзена развёрстка сельсоветам і калгасам — колькі яны павінны штодзённа вызначаць людзей на нарыхтоўкі, колькі конных на вывазку лесу. Прайшоў тыдзень, а ў Добрушы без змен. На працу ў лес не з'явілася ніводнага чалавека, а замест 100 возчыкаў выйшлі толькі 10.

Трэба сказаць, што старшыня райвыканкома тав. Буры і сакратар райкома партыі тав. Клееў не надалі сур'ёзнай увагі лесанарыхтоўкам. Гэта можна бачыць па складзенай тут разнарадцы на рабочую сілу. Каб выканаць план нарыхтовак і вывазкі па раёну, трэба, каб у лесе працавала хаця-б 60 лесарубаў і 120 возчыкаў. А тут вызначылі значна менш.

У Будакашалёўскім райкоме партыі (сакратар тав. Зайцаў) зусім не ведаюць, колькі людзей штодзённа працуе на лесаўчастках, колькі лесу нарыхтавана і колькі вывезена.

Далёка не ў парадку справы і ў самым леспрамгасе.

Упаўнаважаныя леспрамгаса павінны праявіць ініцыятыву, настойлівасць у мабілізацыі калгаснікаў, у стварэнні сталага кадра рабочых. Трэба шырока растлумачваць умовы працы ў лесе, сістэму аплаты працы, расказаць аб выгадах, якія атрымліваюць тыя, хто перавыконвае нормы. Кожны лесаруб, які перавыканаў месячную норму, атрымлівае так званы стымулюруючы паёк—мануфактуру, мыла, соль і г. д. Хутка на ўчастках будуць наладжана гарачае харчаванне, адкрыты промтаварныя ларкі.

Леспрамгасы не выкарыстоўваюць мясцовыя магчымасці. У Гомельскім леспрамгасе амаль усе лесарубы працуюць простай папярэчнай пілой, у той-жа час, калі ёсць лучковыя пілы, ужыванне якіх значна паскорыць працу. Неабходна хутчэй асвоіць лучковую пілу, хутчэй перавесці асноўную частку лесарубаў на работу з ёю. Для гэтага ёсць усе магчымасці.

Другая не менш важная справа—навучыць навічкоў. Неабходна да кожнага кваліфікаванага лесаруба прымацаваць 2—3 навічкоў, пазнаёміць іх з правіламі валкі лесу, навучыць умела карыстацца інструментам.

Гомельскі леспрамгас абавязан выканаць квартальны план. Трэба паўсядзённа памятаць, што асноўная частка нарыхтаванага лесу пойдзе на аднаўленне соцыялістычнага Данбаса, на адраджэнне разбуранай народнай гаспадаркі роднай Беларусі.

Н. ПАЎЛЮЧЭНКАЎ.

У школах Церахоўскага раёна

У Церахоўскім раёне, Гомельскай вобласці, да нямецкай акупацыі было 55 школ, з іх 6 сярэдніх і 20 няпоўных сярэдніх. У іх навучалася 10.975 вучняў. Такія школы, як Маркавіцкая, Васільеўская, Насовіцкая сярэднія, мелі выдатныя будынкі, яны былі абсталяваны добрай мэбляй, мелі багатыя фізічныя, хіміка-прыродазнаўчыя кабінеты, бібліятэкі. Школы былі ўкамплектаваны вопытнымі кадрамі. Імёны настаўнікаў Ольгі Кужалёвай, Бічукова, Лешчанкі і іншых ведалі ра ўсім раёне і вобласці.

Нямецкія разбойнікі разбурылі гаспадарку раёна. Цалкам спалены 42 населёныя пункты, спалена і разбурана 5.914 дамоў; 1.184 чалавекі пагнаны ў нямецкую няволю, забіта звыш 500 ні ў чым невінных грамадзян. Нямецкія цемрашалы спалілі і разбурылі 31 школу, знішчылі або вывезлі школьнае абсталяванне.

У груду каменняў ператварылі немцы цудоўнае памяшканне Церахоўскай сярэдняй школы.

Фашысцкія бандыты не паспелі ўзарваць двухпавярховы будынак Маркавіцкай школы, але яны вывелі са строю паравое ацапленне. Будынак Васільеўскай сярэдняй школы спалілі. Дырэктару гэтай школы тав. Грыб удалося выратаваць ад пажару частку мэблі, вучэбнага абсталявання, школьную бібліятэку. Усё гэта ён схаваў у калгасным свірне. Даведаўшыся пра гэта, немцы падпалілі свіран, і ў ім загінула ўся маёмасць школы.

Нямецкія крывапіўцы не задавальняліся толькі знішчэннем матэрыяльных каштоўнасцей. Яны па-зверску знішчалі лепшых людзей раёна. На баявым пасту загінулі выдатны майстра педагогікі, патрыётка Радзімы Ольга Кужалёва. Ва ўмовах акупацыі Ольга Кужалёва растлумачвала калгаснікам прамову таварыша Сталіна, зробленую ім па радыё 3 ліпеня 1941 года. Яна падтрымлівала сярод насельніцтва веру ў перамогу Чырвонай Арміі, у хуткае вызваленне. Яе злавілі немцы; яны па-зверску катавалі яе, а потым забілі. Геройскай смерцю загінуў настаўнік Насовіцкай школы тав. Бічукоў.

Крывавы тэрор нямецкіх разбойнікаў не зламаў волю беларускага народа да барацьбы за сваю Радзіму. Совецкія настаўнікі былі ў першых радах барацьбітоў.

З першых дзён акупацыі настаўнік Усохабудскай школы А. І. Гарэлік звязаўся з партызанскім атрадам. Ён даваў партызанам неабходныя весткі аб праціўніку. Калі немцы пачалі сачыць за ім і сталі рыхтаваць яго арышт, тав. Гарэлік пайшоў у атрад. Але разведка не спынілася ў раёне. Настаўнік выхаваў у сваёй школе такіх-жа патрыётаў, як і сам. Разведчую працу ў далейшым вялі вучні Владзімір Кірыленка, Дзмітрый Гоганаў, Пётр Пінчанка, Канстанцін Пінчанка, Сямён Казлоў. Юныя патрыёты да самага прыходу Чырвонай Арміі выконвалі заданні партызанскага атрада.

Настаўніца матэматыкі Івакаўскай школы А. Лешчанка зрабіла на сваім гародзе зямлянку, набыла радыёпрыёмнік і перадатчык, устанавіла радыёсувязь з совецкім тылам. Яна ўвесь час інфармавала насельніцтва аб падзеях на фронце, аб наступленні Чырвонай Арміі, аб жыцці ў совецкім тыле. Немцы злавілі Лешчанка і па-зверску закатавалі яе.

З моманту выгнання немцаў у раёне абудзілася жыццё. Органы совецкай улады пры актыўнай дапамозе насельніцтва адразу-ж прыступілі да аднаўлення школ. Па ініцыятыве настаўніцы Н. Н. Пестун у сяле Насовічы прыстасавалі памяшканне пад школу. На сходзе бацькоў былі вызначаны людзі для рамонту будынка. Адрамантавалі, сабралі мэблю — і школа прыступіла да працы. Нехапае пісьмовых прылад, але тут выходзяць са становішча — вучні навучыліся рабіць пер'і з бляхі.

Тармозіць работу школ і адсутнасць падручнікаў. У асобных школах на 20—30 вучняў—адзін падручнік: немцы знішчылі кніжны фонд. Цяпер настаўнікі збіраюць тыя кнігі, якія пад пагрозай расстрэлу здолелі захаваць ад акупантаў. Напрыклад, настаўніца Церахоўскай школы Е. Н. Шыманец здолела захаваць падручнікі, і зараз вучні карыстаюцца імі. Частку кніг захавала тав. Дзебнская з Дубраўскай школы.

Наркамат асветы БССР павінен дапамагчы школам падручнікамі, наглядным дапаможнікамі і пісьмовымі прыладамі. Вучоба ў школах павінна быць нармальная.

А. ТРУТНЕЎ.

Асвоілі выраб пасуды і мыла

Белкаапромсовет аднавіў у вызваленых раёнах Беларусі рад прамысловых арцеляў, у тым ліку кравецкія, абутковыя, цагельныя, ганчарныя, хімічныя.

На вызваленым Палессі працуюць ужо 20 прамысловых арцеляў, у тым ліку чатыры кравецкія, столькі-ж абутковых і бытавога абслугоўвання.

Асвоілі вытворчасць ганчарнай пасуды арцелі «Днепроўскі цагельнік» і «Сасноўка», мыла — рэчыцкая арцель, вяровак — веткаўская арцель.

Адноўлены 11 арцеляў па здабычы торфу, у тым ліку «Гразкі», імені Парыжскай Комуны. Распачалася расчыстка тарфяных балот і падрыхтоўка інвентару да сезону торфаздабычы.

Бібліятэка ў Мозыры

Да нямецкай акупацыі абласны цэнтр Палесся Мозыр меў багатую бібліятэку. Фашысцкія варвары абрабавалі яе, знішчылі кнігі.

Мозырскія комсамольцы здолелі выратаваць ад фашысцкага пагрому значную частку кніг гарадской бібліятэкі. Зараз гэтыя кнігі сабраны ў адно месца. Ёсць творы беларускіх пісьменнікаў, ёсць палітычная літаратура. Гэта пачатак для аднаўлення бібліятэкі ў Мозыры.

Падрыхтаваць добраякаснае насенне

Падрыхтоўка насення зернавых, тэхнічных культур, бульбы і траў да сяўбы — з'яўляецца важнейшай задачай усіх работнікаў зямельных органаў, партыйных і совецкіх арганізацый раёнаў, а таксама шырокай грамадскасці ўсіх калгасаў. Ад таго, якое насенне мы падрыхтуем да сяўбы, будзе ў значнай ступені залежыць ураджайнасць палёў.

Нельга забываць, што ачыстка, захаванне насення і праверка яго якасці зараз праходзіць у зусім іншых умовах, чым гэта было ў перыяд да вялікай Айчыннай вайны. Зараз якасць насення, якое засыпаецца ў вызваленых раёнах, рознастайна. У большасці калгасаў адсутнічаюць зернаачышчальныя машыны, сухія прасторныя памяшканні, тэрмометры, а на работу кладаўшчыкоў зачастую выдзяляюць калгаснікаў, якія мала знаёмы з тэхнікай захавання насення.

Усё гэта стварае дадатковыя цяжкасці. Таму аграномы МТС і райза павінны практычна дапамагчы праўленням калгасаў, каб у цяперашніх умовах лепш захаваць насенне, ачысціць яго ад пабочных прымешак і пустазелля. Трэба старанна і ўмела падрыхтаваць насенне да вясновай сяўбы.

Трэба прыняць неадкладныя меры па збору і наладжвання работы зернаачышчальных машын, прыцягваючы да гэтага вопытных калгаснікаў, комсамольцаў. Пры неабходных выпадках можна прымяняць для ачысткі вялікія рэшаты, якія маюцца ў калгаснікаў, а таксама і звычайныя рэшаты, прымяняемыя ў хатнім быту. У сухое, але ветранае надвор'е нельга ігнараваць і такі спосаб, як адвейванне зярна ад пустазелля драўлянымі лапатамі. Для гэтага неабходна загадзя падрыхтаваць ток і ачысціць яго ад снегу.

У яснае сонечнае ці ветранае надвор'е трэба прымяняць спосаб паветранага прасушвання насення. Калі памяшканне, дзе захоўваецца насенне, не адказвае ўмовам правільнага захоўвання, варта засыпаць насенне тонкім слоем, у 50—70 сантыметраў, а да вясны—і яшчэ меншым. Пры павышэнні тэмпературы ў насення неабходна прымяняць тэрміновыя захады да яго ахаладжэння шляхам нералапачвання ці правейвання.

Праветрыванне зернасховішчаў дазваляецца ў сухое марознае надвор'е, не радзей, чым праз кожныя два тыдні. Гэтым папярэджваецца самасаграванне насення і павышэнне яго вільготнасці.

Вымяраць тэмпературу зімой, пры наліччы тэрмаштангаў, трэба не радзей аднаго разу ў тры дні, а вясной—праз дзень. Пры адсутнасці спецыяльных тэрмаштангаў іх замяняюць жалезнымі прутамі ці сухімі палкамі (коллем). Гэтыя пруты ці палкі расстаўляюць праз паўтары метры адзін ад другога на розную глыбіню, і па іх награванню ці адпацеванню даведваюцца аб павышэнні тэмпературы ў насенні.

Зерне, якое не ачышчана і засыпана тоўстым слоем, лёгка саграваецца і псуецца, а таму трэба прыняць усе меры да хутчэйшай ачысткі яго.

Калі насенне, засыпанае да цяперашняга часу, не праверана на ўсхожасць, трэба неадкладна ўзяць пробу асобна з кожнага зернасховішча і з актам пакіраваць у раённую лабараторыю на праверку. Пасля гэтага неабходна ўлічыць, колькі маецца некандыцыйнага па ўсхожасці і яўна непрыгоднага да сяўбы насення і колькі яго падлягае абмену. Яўна непрыгоднае для сяўбы насенне неабходна неадкладна замяніць.

Поўнасцю засыпаць насенныя і страхавыя фонды і падрыхтаваць іх да сяўбы—справа чэсці кожнай партыйнай, комсамольскай арганізацыі раёна, кожнага калгаса.

Падрыхтаваць добраякаснае насенне і заваяваць высокі ваенны ўраджай—гэтага патрабуюць ад нас інтарэсы фронта і краіны для хутчэйшага разгрому нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Ф. ЛЕЎША,
старшы аграном-насеннавод Наркамзема БССР.

Мацнеюць партызанскія ўдары

Набліжэнне Чырвонай Арміі да нашай роднай сталіцы Мінска, да зямель Мінскай області выклікае звярыны перапалох у варожым лагеры. Немцы спяшаюцца. Многія з іх пакінулі Мінск і перабраліся ў Баранавічы і яшчэ далей —у сваю заклятую Нямеччыну. Тыя-ж, што сядзяць яшчэ ў Мінску, лютуюць. Як дзікія звяры, чыняць яны свой крывавы баль. Штодзень адбываюцца расстрэлы совецкіх людзей у прыгарадзе Трасцянец. Голадам мораць нявінных у лагерах. У лагеры Месюкоўшчына ўчынена страшэннае злачынства—галодных накармілі атручанымі харчамі. Велізарны лагер стаў могілкамі для чатырох тысяч совецкіх грамадзян, якія загінулі ад вераломнага ўдару, дзікага зверства гітлераўскіх немрашалаў.

Нашы мужныя героі-партызаны вядуць рахунак гэтым злачынствам нямецка - фашысцкіх нягоднікаў, жорстка помсцяць за кроў сваіх братоў.

Некалькі партызанскіх атрадаў толькі аднаго злучэння, якое дзейнічае на тэрыторыі Мінскай вобласці, за зімовыя месяцы падарвалі 74 варожыя эшалоны, разбіўшы пры гэтым 61 паравоз, 464 вагоны і платформы з тэхнікай і жывой сілай, 26 цыстэрнаў гаручага, 2 платформы з самалётамі. Ворагу нанесены вялікія страты ў жывой сіле. Пры крушэннях і ў баях пры рознастайных аперацыях народнымі змагарамі забіта 2.080 і паранена 978 гітлераўскіх салдат.

Не даюць мінскія партызаны ні дня супакою праціўніку на шасейных і грунтавых дарогах. За адзін месяц партызаны-падрыўнікі Мінскай вобласці разбілі 207 аўтамашын, 4 бронемашыны, 2 танкі, 11 матацыклаў, 68 павозак з рознымі ваеннымі грузамі.

Магутнымі ўдарамі па нямецкіх гарнізонах адказваюць партызаны на ўсё новыя і новыя баявыя поспехі наступаючых часцей Чырвонай Арміі. Днямі партызаны атрада імені Чкалава пры налёце на варожае логава на Случчыне знішчылі 138 гітлераўцаў, захапілі 18 вінтовак, 2 ручныя кулямёты, 6 павозак з боепрыпасамі, 12 коней з сёдламі. Відаць, немцы-гады давалі такога драла, што і на сёдлы не паспелі ўскочыць!

Вогнішчамі, пажарамі поўніцца беларуская зямля. Мінскія партызаны громяць склады і базы ворага. На станцыі С. нядаўна знішчаны вялікі склад з амуніцыяй. У горадзе Б. спалены гараж з 4 аўтамашынамі і 200 бочкамі гаручага. І так з дня ў дзень б'юць немцаў партызаны, громяць іх тылы і гэтым свята выконваюць свой вялікі абавязак перад гераічнай Чырвонай Арміяй.

* * *

Мозыр, Калінкавічы, Сарны, Луцк, Роўна! Ведаюць аб гэтых перамогах у пінскіх лясах, у раёнах Брэсцкай вобласці мужныя нашы патрыёты-партызаны. Ведаюць і дзейнічаюць гераічна, па ўзору доблесных чырвоных воінаў арміі-пераможцы.

У першых ліках лютага адным пінскім партызанскім атрадам пушчан пад адкос нямецкі эшалон з жывой сілай. Партызанам было вядома, што ў эшалоне едзе на фронт многа афіцэраў. Цягнік быў узарваны з належнай старраннасцю: ад паравоза і 12 вагонаў, ад 140 афіцэраў і 210 радавых фрыцаў засталіся рожкі ды ножкі.

Партызаны атрада імені Куйбышэва зрабілі нядаўна візіт у пасялёны пункт Т. Гітлераўцы спешна ўцякалі, але 17 з іх усё-ж не ўцяклі ад расплаты. Багатыя трафеі дасталіся партызанам.

Брэсцкі атрад совецкіх патрыётаў, які носіць імя таварыша Сталіна, дзейнічаючы на важнай чыгуначнай магістралі, падарваў у гэтую зіму 7 нямецкіх паяздоў. Разведкай устаноўлена, што пры крушэннях забіта і паранена больш 900 гітлераўцаў. На шасейнай магістралі гэты-ж атрад знішчыў 11 аўтамашын з боепрыпасамі і салдатамі.

Так у жорсткай барацьбе з ворагам гартуецца сіла нашага мужнага і гордага народа-змагара.

П. КАВАЛЁЎ.

З руін і попелу ўзнімаецца народная гаспадарка

КРЫЧАЎ. (Наш кар.). Насельніцтву 8-мі раёнаў Магілёўскай вобласці вернута свабода..

Адступаючы пад ударамі Чырвонай Арміі немцы грамілі ўсё на сваім шляху. У руінах Крычаў, Чэрыкаў, Хоцімск. Сур'ёзныя раны панесены Касцюковічам, Краснаполлю, Мсціслаўлю. Спалены сотні калгасных вёсак. Зараз у вызваленых раёнах з руін і попелу народ узнімае сваю гаспадарку. На пустэчах зноў будуюцца дамы, школы, больніцы.

Ужо адноўлены 4 электрастанцыі, 2 лесапільныя, 5 цагельных, 4 гарбарныя і 4 смалакурачныя заводы, 44 млыны, дзесяткі комунальных прадпрыемстваў і кааператыўных арцеляў.

Аднаўляюцца калгасы. У многіх калгасах закончылі засыпку насення. У гэтай надзвычай важнай рабоце наглядаюцца факты брацкай узаемадапамогі. Напрыклад, калгаснікі сельскагаспадарчай арцелі «Першае мая», Татарщчынскага сельсовета, Мсціслаўльскага раёна, засыпаўшы насенны фонд, дапамаглі насеннем калгасу «Сталінскі заклік».

Кавалі Ходасаўскага сельсовета, таго-ж раёна, дапамагаюць рамантаваць інвентар калгасам суседніх сельсоветаў.

Калгаснікі горача дзякуюць Чырвонай Арміі, якая вярнула ім свабоду. Нядаўна калгаснікі вёскі Усце, Чэрыкаўскага раёна, атрымалі пісьмо ад чырвонафлотцаў Нікалая Пархоменкі і Аляксея Дубіна. У гэтым пісьме чырвонафлотцы віншуюць сваіх землякоў з вызваленнем ад нямецкай няволі. Адказнае пісьмо падпісалі 40 калгаснікаў. Яны пішуць: «Біце праклятага немца, біце насмерць гэтых сабак, а мы дапаможам вам чым толькі можам».

Мацвей Кругаль

Снег усё падаў і падаў...

Густымі хмызнякамі да чыгункі прабіраліся партызаны-падрыўнікі. Іх было 7. Ішлі яны моўчкі, марудна. У траіх за плячыма віселі вузлы з толам. Двое неслі аўтаматы. Сёмая—дзяўчына. Невялікая, апранутая ў мешкаваты кажушок і вялікія валёнкі. Яна што-раз атрасала снег з вушанкі, аглядвалася.

Мацвей ішоў наперадзе. Ён быў адказны за аперацыю. Калі ён з таварышамі пакідаў лагер, камандзір атрада наказваў: «Глядзі, Мацвей, не гарачыся. Усё рабі з галавой, на ражон не лезь. Людзей беражы і сам цэлым вяртайся». Цяпер Мацвей успамінаў словы камандзіра, думаў. Многа разоў ён сустракаўся з ворагам. І ўсё было так проста: Ён біў іх з кулямёта, прыводзіў «языка», падпальваў варожыя склады. Аднойчы Мацвей прыкрываў агнём адыход атрада і быў акружаны. Немцы крычалі яму, каб ён здаваўся. Ён адказваў ім на гэта трапным кулямётным агнём, потым гранатамі расчысціў сабе дарогу і вярнуўся ў атрад. Тады яго, Мацвея, упершыню назвалі героем. Мацвей не ведаў: герой ён ці не, але змагаўся з ворагам ярасна і ўпорна.

Мацвей хваляваўся. У галаве мільгацелі дзесяткі варыянтаў выканання баявой задачы. У думках ён камандаваў, страляў, закладваў міны, вяртаўся ў атрад. А на справе атрымалася зусім наадварот. А выйшла ўсё вось як.

Калі падрыўнікі падыйшлі да чыгуначнага палатна, Мацвей выслаў разведку. Разведчык вярнуўся і далажыў, што на ўчастку, дзе вызначана правесці дыверсіі, два немцы. Для Мацвея гэта была нечаканая навіна. Ён ведаў, што гэты ўчастак час-ад-часу асвятляецца пражэктарам і прастрэльваецца з кулямётаў, якія ўстаноўлены на вышках. Раптам пачуўся гудок паравоза. Мацвей нічога не разумеў: па вестках разведкі, варожы эшалон павінен быў прайсці ў 10 гадзін, а гадзіннік паказваў толькі 9. План баявой аперацыі, распрацаваны ў штабе атрада, страціў усякую сілу. Перад Мацвеем паўстала пытанне: вярнуцца ў атрад не выканаўшы задання, або рызыкнуць на самастойную аперацыю? І Мацвей выбраў апошняе.

З начной цемры падаў лапкі снег. Прыціх лес. Насцярожаная цішыня прыслухоўвалася да шорахаў цемры...

Справа ад чыгуначнага насыпу мільгацеў ледзь прыкметны аганёк. Немцы-вартавыя заўважылі яго. Аб чымсьці параіўшыся, яны прыселі да зямлі і пачалі ўглядацца туды, дзе то загараўся, то патухаў таямнічы аганёк. І раптам ззаду хтосьці глуха скамандаваў: «Рукі ўгору!». Немцы збянтэжыліся. Перад імі стаяў Мацвей і яго таварыш Валодзя.

Трэба было спяшацца: з заходу нарастаў шум поезда. Мацвей ударыў аднаго з немцаў нажом. Той мяшком зваліўся да яго ног. Валодзя было замахнуўся на другога, але Мацвей спыніў яго: «Не трэба — гэта «язык» будзе».

Рэйкі гудзелі. Поезд быў зусім блізка. Мацвей стаяў каля палоннага немца і падганяў падрыўнікаў, якія завіхаліся ля рэек. Тыя хутка замініравалі дарогу і схаваліся. Мацвей загадаў немцу, каб той таксама злез з насыпу. Немец нечакана накінуўся на Мацвея. Яны абодва ўпалі на шпалы. Началася ярасная барацьба. Немцу пашанцавала вырвацца з рук Мацвея. Ён выхапіў з кішэні ліхтарык і чырвоным святлом пачаў сігналіць поезду. Мацвей, як бура, паляцеў на праціўніка. Моцным ударам ён выбіў з яго рук ліхтарык, схапіў за горла і пачаў душыць. Немец апусціў рукі, прахрыпеў штосьці незразумелае і паваліўся.

Поезд з вялікай хуткасцю паляцеў на міны. Пачуўся страшны выбух, за ім—другі, трэці. Паравоз уздыбіўся, нахіліўся на правы бок і паляцеў пад адкос. За ім паляцелі вагоны, ператвараючыся ў груды лому. Раздаліся крыкі і стогны параненых немцаў. На вартавых вышках запрацавалі кулямёты. Перад святлом ракет расступалася чорная ноч.

На снезе, недалёка ад чыгуначнага палатна, ляжаў Мацвей, раскінуўшы рукі. Ён быў збіты ўзрыўной хваляй і страціў прытомнасць. Яго знайшла дзяўчына ў мешкаватым кажушку, медыцынская сястра атрада.

Праз тры гадзіны пасля таго, як падрыўнікі вярнуліся ў атрад, Мацвей адкрыў вочы. Ён ляжаў укрыты цёплымі коўдрамі. Каля яго сядзелі камандзір, камісар, доктар і Валодзя. Мацвей адшукаў вачыма камандзіра і пасіліўся ўстаць, але не змог. Камандзір пагладзіў рукой яго галаву і цёплым, ласкавым голасам сказаў:

— Ты ведаеш, што ты зрабіў? Ты ўзарваў эшалон, у якім ехалі на фронт 600 толькі-што выпушчаных са школы нямецкіх афіцэраў, а з імі і адзін генерал. Дзякую, Мацвей! Ад Радзімы дзякую, таварыш Кругаль!

Мацвей ледзь чутным голасам прашаптаў:

— Гэта добра. Вельмі добра.

Васіль ДАНІЛЕВІЧ.

МАГІЛЁЎСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

СЫН

НАРЫС

I.

Да нямецкага каменданта пана Шардэра прынеслі загорнутага ў лахманы, асіпшага ад крыку, з шырока раскрытымі вачыма, чарнявага хлопчыка. Было яму мо' год, мо' паўтара. Правая шчочка, відаць, ад удару, пасінела і ўспухла, а з носіка ледзь-ледзь сачылася сукравіца. Хлопчыка кінулі ў парозе камендатуры, як кідаюць штосьці нежывое, бездыханнае. Ён не заплакаў і не застагнаў, а толькі яшчэ шырэй адкрыў свае вочкі-агеньчыкі і збянтэжана глядзеў навокал.

— Апошні, пры абыходзе дамоў знойдзены, — паведаміў гітлеравец, які прынёс хлопчыка. — Што загадаеце з ім рабіць?

Твар каменданта скрывіўся ў сударгах, ён штосьці прамармытаў сабе пад нос і павярнуўся да вакна, за якім згушчалася чорная асенняя ноч. У гэтай ночы, ахутаны змрокам, тануў прыпіхшы і насцярожаны, занядбаны старажытны беларускі горад Мсціслаўль. Ні агнёў, ні людзей на вуліцах. Пуста і ціха ўсюды. Далёка дзесь вые сабака. Вые нудна, цягуча. Мо ён аплакваў загінуўшага сёння гаспадара, а мо прадвяшчаў новую бяду гораду. Зрокі ўсё згушчаліся і згушчаліся. Толькі бялесыя плямы не ў пару выпаўшага снегу нязвыкла свяціліся на дахах дамоў, у выбаінах бруку.

Было 15-га кастрычніка 1941 года. Жахліва-жудасны дзень перажыў горад. На яго вуліцах за стагоддзі не пралілося столькі крыві, колькі за адзін гэты страшны дзень. Яшчэ з раніцы п'яныя, раз'юшаныя гітлераўцы ацапілі горад. Яны ўрываліся ў дамы мясцовага насельніцтва, білі пасуду, разварочвалі печы, распарвалі падушкі. На вуліцу за косы выцягвалі старых хворых жанчын, праз вокны выкідалі на брук дзяцей, а потым узнўшы іх на штыкі неслі праз горад. Увесь дзень бушавала гэта крывавая расправа над нявіннымі, безабароннымі людзьмі.

Вось на гэтаму запарушанаму снегам бруку іх гналі за горад — мужчын і жанчын, дзяцей і старых. Гналі на смерць, на пакуты. 970 чалавек (многія жывымі) былі скінуты ў глыбокі роў і засыпаны зямлёю. Над страшэннай магілаю варушылася зямля, з-пад зямлі глуха чуліся прадсмяротныя стогны людзей. У тым баку трывожна-цягуча выў сабака.

У парозе камендатуры зашавяліўся хлопчык, заплакаў і ледзь чутна асіпшым голасам клікаў: «Ма-а-ма!..» Каменданта быццам гарачым шылам парнулі. Ён хутка павярнуўся, твар яго зноў скрывіўся ў сударгах; ён падышоў да гітлераўца, які прынёс хлопчыка, і хутчэй прасіпеў, чым праказаў:

— Чаго стаіш, абармот!.. На сёння з мяне хопіць!.. На сметнік яго, на сметнік... да раніцы, а там прыдумаем...

І хлопчыка выкінулі на сметнік.

Раніцой яго не стала там. Усе пошукі гітлераўцаў былі дарэмнымі.

II.

Хатка Ксеніі Платонаўны Савельевай стаіць на ўскраіне горада. Каб прайсці да яе трэба некалькі разоў узняцца на крутыя ўзгоркі і перамагчы глыбокія ірвы, якія багата гэта мясцовасць. Жыла Ксенія адна. Муж яе з першых дзён вайны пайшоў на фронт. Дзе ён і што з ім — не ведала маладая салдатка. У другіх хоць дзеці — ёсць з кім душу адвесці. А ў Ксеніі нікога, адна, як пёрст. Трывожна-цяжкі час перажывалі людзі. Так-сяк перабіваліся з хлеба на квас і чакалі светлага дня.

Чакала і Ксенія. Часта яна запірала сваю хатку ды ішла да суседак. Аб чым толькі не гутарылі між сабою жанчыны. А ўсё больш аб мінулым, такім блізкім, дарагім, бясследна знікшым, як сон. І абавязкова кожная пра мужа, сына, брата прыгадае — ці жывы яны, а мо ўжо ў сырой зямельцы ляжаць. Плакалі і сумавалі жанчыны.

Але з нейкага часу Ксенія рэдка пачала на людзі паказвацца. Усё больш дома сядзела. Штосьці сталася з жанчынай. То яна палохалася сваёй пустой хаты, а то з хаты не нічым не выганіш. Пачалі прыглядацца да яе жанчыны. Адна незнарок зойдзе, другая. Але нічога падазронага не было. Што за ліха? І пачалі прыставаць да яе жанчыны — чаго, моў, адна сядзіш, на людзі не паказваешся?

Прызналася Ксенія, чыстую праўду сваім сяброўкам расказала. Як вечарам у той страшны дзень паўз камендатуру ішла, дзіцячы плач пачула. Не стрымала яе сэрца, і матчына любоў страх перамагла. Падыйшла да смецціявой ямкі і дастала адтуль пасінелага, асіпшага ад крыку, з падбітаю шчакою чарнявага хлопчыка. Прыгарнула да грудзей і гародамі дадому прыйшла. А дома абмыла яго, атагрэла, накарміла і ў патаемным месцы спаць паклала. Цэлую ноч Ксенія прасядзела каля вакна. Да кожнага стуку і шораху прыслухоўвалася. Усё думала — прыдуць, забяруць, тады не будзе літасці і да яе. Трывожная ноч прайшла, настаў яшчэ больш трывожны дзень. У той дзень фашысты на вуліцы жанчын лавілі, сляды прымяралі. Потым ішчайку прывялі, але хлопчыка не знайшлі.

Выратаванага ад смерці хлопчыка вырашыла ўсынавіць Ксенія. Жанчын папрасіла, каб нідзе ні гу-гу. Немцы за гэта па галаве не пагладзяць.

Далёка ідзе дрэнная слава, а добрая яшчэ далей. Пацягнуліся сцежкі да хаткі Ксеніі. Часта жанчыны наведваць сталі. Зойдзе которая на хвілінку, то бульбы малака прынясе, то кавалачак хлеба, то пернік самаробны. Пачне Ксенія адмаўляцца, а яны пальцам прыгрозяць.

— Гэта-ж для яго, для сынка тваіго...

Але знайшлася прадажная душа, у паліцыю заявіла. І зноў пачаліся трывожныя дні для Ксеніі. На розныя хітрыкі ішла — сына ўсё хавала. Колькі прайшло бяссонных начэй, колькі ў нямой знямозе сэрца замірала. Матчына любоў гнала яе ў сутарэнні, у лес. На ўсё ішла, толькі-б сын зноў не трапіў у акрываўленыя рукі людаедаў, у лапы смерці.

Так жыла Ксенія да светлага дня — дня вызвалення з нямецкай няволі.

З прыходам Чырвонай Арміі ў Мсціслаўль Ксенія ўпершыню выпусціла на вуліцу свайго сына. Хлопчык жмурыўся ад сонца, поўнымі грудзьмі ўдыхаў паветра, радаваўся і смяяўся. Радавалася і Ксенія.

Вялікая і моцная матчына любоў. Трывогі і пакуты, перанесеныя за хлопчыка, парадзілі ў Ксеніі гэту гарачую матчыну любоў да сына, апошняга з 970 смяротнікаў горада.

— Быццам яго ў сябе пад сэрцам насіла, — гавораць яна.

Яна гладзіць па галоўцы свайго чарнявага сынка, глядзіць у яго чыстыя вочы. Ён, як і ўсе дзеці, жвавы і вёрткі. У яго ёсць мама. Завуць яго Барыс.

Мікола ВІШНЕЎСКІ.

Чаму ў Веткаўскім раёне не атрымліваюць газеты?

Значэнне большэвіцкага друку агульнавядома. Тым большае значэнне мае ён у раёнах, вызваленых ад нямецкай акупацыі. Рабочыя, калгаснікі, інтэлігенцыя з прагнасцю ловяць кожнае слова аб падзеях на франтах Айчыннай вайны, яны хочуць ведаць, што робіцца ў Совецкім Саюзе і за яго межамі, хочуць ведаць пра самаадданую працу совецкага народа і яго гераічную барацьбу з нямецка-фашысцкімі захопнікамі.

Гэтага не разумеюць і не хочуць разумець работнікі сувязі. У Веткаўскім раёне на працягу лютага месяца амаль ніхто не бачыў газеты «Совецкая Беларусь». Дастаўка друку не наладжана. Не лепш абстаіць справа з дастаўкай іншай літаратуры і пісем.

Падпісчыкі абураны такой працай сувязі.

Неабходна, каб пракуратура неадкладна расследавала гэтыя факты і прыцягнула да адказнасці вінаўных у зрыве дастаўкі газет.

Міжнародная інфармацыя

„НОВАЯ БЛІСКУЧАЯ ПЕРАМОГА ЧЫРВОНАЙ АРМІІ“

ЛОНДАН, 18 лютага. (ТАСС). Паведамляючы аб ліквідацыі акружаных у раёне Корсунь-Шаўчанкаўскі нямецка-фашысцкіх войск, лонданскае радыё характарызуе гэту аперацыю, як новую бліскучую перамогу Чырвонай Арміі.

Радыёкаментатар Патрык Лейсі заяўляе, што важнейшай інфармацыяй, якая паступіла з Расіі, з'яўляецца паведамленні спачатку аб прадсмяротнай агоніі 10-ці нямецкіх дывізій, акружаных у раёне Корсунь, а затым — аб завяршэнні аперацыі па іх знішчэнню. Аглядальнік указвае, што гэта перамога з'яўляецца дасягненнем не толькі ўсіх рускіх войск, якія атакавалі немцаў, трапіўшых у мяшок, але і тых часцей Чырвонай Арміі, якія адбілі адчайныя спробы германскай арміі выратаваць акружаных. Патрык Лейсі ўказвае, што новы поспех Чырвонай Арміі будзе мець сур'ёзныя стратэгічныя вынікі для развіцця ваенных дзеянняў на паўднёвым фронце.

Знішчэнне акружаных у раёне Корсунь нямецкай групіроўкі, гаворыцца ў другой радыёперадачы, з'яўляецца для немцаў сур'ёзным ударам, які скажацца на ходзе далейшых аперацый. У выніку баёў у раёне Корсунь гітлераўцам нанесены падвойныя страты. Германскае камандаванне прынесла ў ахвяру не толькі тыя войскі, якія трапілі ў пастку і не змаглі вырвацца, але і тыя часці, якія былі пасланы на дапамогу акружанай групіроўцы. Аперацыя ў раёне Корсунь з'яўляецца новым магутным ударам па ваеннаму прэстыжу Германіі.

* * *

НЬЮ-ЁРК, 18 лютага. (ТАСС). Сёння ў Маскве, гаворыцца ў перадачы нью-ёркскага радыё, зноў пачуўся гарматны салют, які абвясціў аб новай бліскучай перамозе Чырвонай Арміі. Рускаму народу ёсць чаму радавацца. Працівік атрымаў сакрушальны ўдар. Здалося 11.000 нямецкіх салдат і афіцэраў. Гэта ўсё, што засталося ад акружаных 10-ці германскіх дывізій, бо 52 тысячы чалавек было забіта і, апрача таго, знішчана яшчэ 20 тысяч немцаў, якія ўваходзілі ў састаў часцей, адчайна спрабаваўшых прарвацца на дапамогу акружаным.

Зварот польскага Прагрэсіўнага клуба ў Лондане да грамадскай думкі Англіі

ЛОНДАН, 17 лютага. (ТАСС). Польскі Прагрэсіўны клуб у Лондане апублікаваў зварот да англійскай грамадскай думкі, у якім ён просіць не змешваць польскія дэмакратычныя колы ў Англіі з «афіцыйнымі коламі, якія ведомы сваімі фашысцкімі імкненнямі. Мы можам прывесці многа доказаў таго, што палякі ў Англіі на працягу доўгага часу падзяляюцца на дзве групы. Першая група складаецца з некаторых членаў урада, з чыноўнікаў і ваеннай клікі, якія імкнуцца да рэжыму дыктатуры будучай Польшчы. Гэтыя колы падтрымліваюць крайнія рэакцыйныя палітыкаў і журналістаў, аказваюць фінансавую падтрымку многім газетам і дапамагаюць стварыць розныя арганізацыі. Апазіцыйнасць гэтых газет, энергічная на словах і накорлівая на справе, мае сваёй мэтай паказаць, што толькі крайнія правыя колы знаходзяцца ў апазіцыі да цяперашняга ўрада.

Факт існавання другой групы, куды ўваходзяць вялікія дэмакратычныя і грамадскія арганізацыі і прафсаюзы, мала ведомы ў Англіі, таму што яны не маюць уласных газет. Польскі ўрад размяркоўвае паперовыя запасы, якія знаходзяцца ў яго распараджэнні, наміж сваім уласным друкам і рэакцыйнай правай апазіцыяй. Характэрна, што афіцыйны польскі друк адмаўляецца друкаваць якія-б там ні было паведамленні аб дзейнасці дэмакратычных арганізацый і не прымае ат іх нават платных аб'яў. Існуе афіцыйна загад аб байкоце гэтых арганізацый і загад аб забароне продажу ў польскіх магазінах брашур, выданых незалежнымі дэмакратычнымі групамі.

Да гэтай катэгорыі арганізацый належаць: Польскае таварыства ў Лондане, Савет палякаў у Англіі, польскі Прагрэсіўны клуб, Польская секцыя асацыяцыі членаў інтэрнацыянальнай брыгады, бібліятэка «Свабодная Польшча» і некаторыя польскія прафсаюзы. Гэтыя арганізацыі складаюцца з рабочых ваенных прамысловасці, маракоў гандлёвага флота, інвалідаў вайны, прадстаўнікоў інтэлігенцыі і большай часткі даваеннай польскай эміграцыі ў Англіі».

Слухайце радыёстанцыю „Совецкая Беларусь“

Радыёстанцыя «Совецкая Беларусь» працуе на хвалі 48,15 метра.

З 15 лютага ранішнія перадачы пачынаюцца ў 9 гадзін і працягваюцца да 10 гадзін, дзённыя — у 12 гадзін 15 мінут да 13 гадзін. У гэты час перадаюцца літаратурныя матэрыялы, а таксама іншыя матэрыялы на беларускія тэмы.

З 14 гадзін 20 мінут да 15 гадзін перадаюцца весткі з франтоў Айчыннай вайны, або матэрыялы аб дзеяннях беларускіх партызан, а таксама музыка.

З 17 да 18 гадзін даюцца гутаркі аглядальніка на тэмы дня, перадачы для моладзі Беларусі, а таксама перадачы на рускай мове: «Агляд совецкага друку».

Вячэрнія перадачы даюцца з 20 да 21 гадзіны. Перадаюцца канцэрт беларускай музыкі, апошнія паведамленні для партызан і партызанак і выпуск пад рэдакцыяй Кандрата Крапівы «Сатырычным залпам па нямецкіх малпах».

Начная перадача — з 00.35 да 00.55. У гэты час перадаюцца аператыўная зводка Совінформбюро, весткі з Совецкай Радзімы, беларуская хроніка, паведамленні з заграніцы, Дзяржаўны Гімн Совецкага Саюза.

Па серадах і суботах перадачы, якія пачынаюцца ў 17 гадзін і 20 гадзін, займаюцца пад спецыяльныя матэрыялы для абласных і раённых газет Беларусі.

Першыя яслі

Невялікі домік на Пралетарскай вуліцы ў Нова-Беліцы. Унутры чыста, утульна, на вокнах фіранкі. Чатыры пакоі. У два рады стаяць жалезныя дзіцячыя ложкі. Абсталяванне аднолькавае.

Калісьці тут быў дзіцячы сад завода «Чырвоны хімік». Прыйшлі немцы і абрабавалі гэты дзіцячы сад, як і іншыя культурна-бытавыя ўстановы.

Цяпер у доміку па Пралетарскай вуліцы адкрываюцца дзіцячыя яслі — першыя ў Нова-Беліцы. Прыняты першыя дзеці. Яны забяспечваюцца трохразовым харчаваннем, для іх набыты абутак.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.